

Planificare strategică orientată spre piață în domeniul serviciilor de educație

Autor: Valerică Olteanu

Învățământul românesc, asemenea întregii economii, se confruntă din ce în ce mai mult cu cerințele economiei de piață, fiind afectat de concurență, de procesul integrării europene și mai ales de necesitatea satisfacerii nevoilor în noile condiții. Din acest motiv, instituțiile de învățământ sunt nevoite să-și modifice întregul comportament parcurgând un proces de restructurare dificil, uneori contradictoriu datorat unor restricții impuse de specificul activităților, caracterul reglementat al sectorului, etc.

Soluțiile adoptate poartă în cele mai multe situații amprenta unui management tradițional, orientat spre „producție” motiv pentru care frecvent este acuzat ca fiind rupt de realitățile economiei.

O astfel de apreciere, atribuită cel mai adesea de practică se dovedește deseori adevărată deși conținutul activității a fost supus unor restructurări repetate, ultima și cea mai de substanță având ca obiectiv central punerea în aplicare a „recomandării” Bologna în baza căreia, studiile superioare au fost organizate pe trei cicluri de învățământ: de licență, de masterat și de doctorat.

Privită din perspectiva cerințelor de management o astfel de măsură, reglementată prin lege, are un pronunțat caracter strategic, păstrând amprenta **unei strategii naționale de dezvoltare a învățământului**. Întrucât, în acest mod, studiile univresitare au fost separate, ciclurile rezultate apar **ca adevărate domenii de operare**. Mai mult decât atât, ciclul de licență a fost structurat pe **domenii de licență**, iar ciclul de masterat pe domenii de masterat: masterat **de continuare a studiilor de licență** și masterat de **completare a acestora**. Și această operațiune de divizare, privită din perspectiva managementului apare ca fiind una de **delimitare a domeniilor de operare**.

Conținutul ciclurilor așa cum este el prevăzut în lege, apare ca fiind puternic orientat spre piață. Într-o astfel de accepțiune, măsurile legislative menționate apar ca alcătuind **contextul strategic general** în cadrul căruia acționează instituțiile de învățământ superior, cu precădere, facultățile în calitatea lor de gestionare **a planurilor și programelor analitice**.

Instituțiile de învățământ superior, au în portofoliul lor și activități de cercetare științifică, regăsită în dezvoltarea școlilor de doctorat și în planurile de cercetare științifică ale facultăților și catedrelor.

Analizând atent cadrul de desfășurare al acestor activități și mai ales mecanismele prin care este operaționalizată cercetarea științifică, sesizăm ușor caracterul puternic reglementat al sectorului și mai ales slaba racordare a acestuia la piață. Este suficient să amintim aici modul mai mult decât rigid de stabilire a temelor de cercetare, modul de alocare a bugetelor, modul de atribuire a temelor și mai ales, includerea acestui mecanism în sistemul de evaluare, promovare și motivare a activității cadrelor didactice universitare.

Observăm deci că instituțiile de învățământ superior sunt puse în situația să acționeze contradictoriu: **activitatea didactică, orientată spre piață și activitatea de**

cercetare științifică, hipercentralizată, **motivată formal** și la fel de formal **orientată spre piață**.

În consecință, nu ne putem aștepta la o îmbunătățire a performanțelor reale, în viitorul apropiat. Considerând aceste prevederi ca aparținând nivelului ierarhic superior (central), instituțiile de învățământ superior apar ca reprezentând un nivel inferior, **cel al domeniului de operare**, deoarece, sistemul de organizare și mai ales de autorizare și acreditare are la bază, **domeniul de știință**.

Cerințele managementului modern ne obligă să aplicăm și la acest nivel, planificarea strategică, în cadrul căreia, la nivelul întregii instituții, regăsim „delimitarea sferei de produse și piețe”. Altfel spus, din punct de vedere științific se impune, delimitarea și abordarea distinctă a unor domenii.

Conținutul proceselor, dar mai ales, piețele diferite aferente, reclamă delimitarea distinctă a proceselor după cum urmează: activități didactice, practică și proiecte, cercetare științifică.

Modelul Kotler de planificare strategică orientată spre piață impune obligatoriu tratarea distinctă, pe toate palierele sistemului de management. Altfel spus, activitatea de practică și proiecte, și mai ales activitatea de cercetare științifică, trebuie organizate și derulate separat, nu doar formal, prin constituirea de departamente de cercetare și centre de excelență ci de fond.

Abordarea nediferențiată este ușor demonstrată luând în considerare faptul că în derularea proceselor aferente celor două domenii de operare sunt implicate ca resurse umane în totalitate, același personal. Mai mult decât atât, în desfășurarea activității de cercetare științifică, procesului didactic, i se cere: să execute proiecte, să intre în relațiile pieței (oferire, negociere, contractare) să se ocupe de activități financiar-contabile (facturare, urmărire) de dotare și de retribuire (calculare bugete, salarii, forme de plată, etc.)

Bibliografie

- Balaure, V.** (coord.), (2005) *Marketing*, Ed. Uranus, București.
Kotler, P. (2004) *Managementul marketingului*, Ed. TEORA, București.
Olteanu, V. (2005) *Management-Marketing*, Ed. Ecomar, București.
Pop, N.A. (coord.) (2000) *Marketing strategic*, Ed. Economică, București.